

Theo Thomassen u sljedećem članku daje kratak prikaz i objašnjenja osnovnih koncepata arhivistike. Riječ je zapravo o svojevrsnoj sintezi različitih ideja i shvaćanja, a ne manifestu novog pristupa arhivistici. Predstavljajući takve koncepte, autor započinje sa središnjima: konceptom zapisa i konceptom arhiva. Osim precizne definicije zapisa, analizirana je i njihova funkcija kako za pojedince, tako i za organizacije te samo društvo. Autor tako govori o spektru funkcija, od onih koje pružaju podršku operativnom upravljanju, podršku odgovornosti i evidenciji, do povijesne odnosno kulturne funkcije zapisa. Za potpuno razumijevanje zapisa Thomassen daje osnovna objašnjenja njegove interne strukture odnosno forme, ali istovremeno i vanjske strukture nekog arhivskog fonda, naglašavajući razliku između njihove logičke, fizičke i funkcionalne dimenzije. Osim oblika i strukture, treći koncept koji tvori analitički instrument arhivistike je kontekst. Ovdje autor naglašava razliku između konteksta nastanka zapisa te fizičkog ili materijalnog konteksta. Na kraju su predstavljeni opći ciljevi i metodologija arhivistike, pri čemu je kao osnovno obilježje metodologije autor istaknuo da ona pruža temelj za utvrđivanje funkcionalnih zahtjeva za spisovodstvene sustave, odgovarajuće čuvanje, korištenje i pretraživanje zapisa, osnovu za politiku vrednovanja i dr., a sve u svrhu osiguranja dostupnosti, potpunosti, reprezentativnosti, autentičnosti, pouzdanosti i relevantnosti zapisa.

Recenzijama su na kraju ovog broja časopisa predstavljene knjige P. Burkea, "A Social History of Knowledge: From Gutenberg to Diderot", D. R. Headricka, "When Information Came of Age: Technologies of Knowledge in the Age of Reason and Revolution", te "Organizacion y gestion de archivos" E. Nunez Fernandez i "Archivos y cultura: manual de dinamizacion", odnosno u dva osvrta analizirano drugo izdanje međunarodne norme ISAD(G).

Na kraju svakog od tri prikazana broja, prema već uobičajenoj praksi, nalaze se bibliografske crtice autora, kao i detaljne upute za sastavljanje članaka i prikaza.

Snježana Ivanović

Archives, Vol. XXVI / br. 105, listopad 2001.

U prošlom broju Arhivskog vjesnika donijeli smo prikaz časopisa *Archives* Vol. XXVI / br. 104, travanj 2001. Kako smo u tom prikazu napomenuli, taj list, koji objavljuje *The British Records Association* (BRA), izlazi dvaput godišnje. Stoga u ovom broju donosimo prikaz *jesenskog* broja ovog časopisa.

U časopisu je objavljeno sedam članaka te dvadesetak prikaza.

Prvi članak, autora Haralda Klenschmidta, pod naslovom *Nomen et gens: nje-mačko naseljavanje u Britaniji i postanak Engleza*, obrađuje problem pojavljivanja

poslijeseobnog identiteta nakon seobe naroda. Poticaj za istraživanje problematike ove vrste jest neuvjerljivost tradicionalne teorije (ukorijenjene od prosvjetiteljstva) o postojanju kolektivne svijesti prilikom seoba. Stoga autor pokušava obraditi pitanje formiranja poslijeseobnog identiteta kontinentalnih migranata u Britaniju na temelju toponomastike i historiografskih zapisa nastalih do desetog stoljeća (među ostalim i djelo Bede Časnog: *Historia ecclesiastica gentis Anglorum*). Rezultati istraživanja navedeni su po regijama, i to onima koje su već od sedmog stoljeća imale vlastito ime (*nomen proprium*), s posebnim naglaskom na grofovije Kent i East Anglia. Kao važan utjecaj na transformaciju migracijske svijesti autor navodi dva procesa: jačanje trgovine i formiranje sela oko crkava. Rad završava odgovorom na pitanje zašto je ime *Engleska* postao zajednički naziv.

Drugi članak, pod naslovom *William Elyot, registrator iz XV. stoljeća i njegove knjige*, djelo je Nicholasa Ormea, sa Sveučilišta u Exeteru. Autor istražuje život i djelatnost Williama Elyota, registratora biskupa u Exeteru, Edmunda Lacyja, koristeći se objavljenim arhivskim gradivom (*The Register of Edmund Lacy, Bishop of Exeter*), ali i neobjavljenim gradivom koje se čuva u Devon Record Office-u. Autor donosi životopis Elyota i darovnice biskupa Lacyja Elyotu, koje je on stekao tijekom službe. Posebnu pažnju autor posvećuje prihodima koje je Elyot stekao dobivši od biskupa Lacyja pojedine župe. Zanimljiva je procjena vrijednosti crkvenih župa iz 1535. godine iz *Valor Ecclesiasticus* koju autor donosi radi odgovora na pitanje koje su župe pripadale Elyotu. Opisan je i drugi aspekt njegova života, a to je njegova veza sa sveučilištem u Oxfordu. Na kraju članka autor donosi kratak opis Elyotovih rukopisa.

William Gibson, sa Basingstoke College of Technology, autor je članka *Neka bude kako je moljeno: Bilješka o tihoj reformi crkvene patronaže lorda kancelara*. Tema ovog članka je odluka lorda kancelara Northingtona iz 1764. godine da se bilježe molbenice. U uvodnom dijelu se objašnjava povijest crkvene patronaže od šesnaestog do osamnaestog stoljeća. Autor opisuje zapisnike molbenica koji predstavljaju glavni izvor za ovu temu a čuvaju se u Public Record Officeu. Kao zaključak ovog kratkog pregleda autor navodi koje su mogućnosti istraživanja tih protokola.

Četvrti članak James H. Thomasa, sa University of Portsmouth, nosi naziv *Smještaj jedinica Istočnoindijske kompanije u 1790-ima, zaboravljeni izvještaj*. Članak započinje opisom stanja u Istočnoindijskoj kompaniji u drugoj polovici osamnaestog stoljeća, a autor posebno ističe stanje vojske, odnosno pitanje njezine imunosti na bunt. Središnja tema ovog članka jest izvještaj bojnika Cosbyja iz 1796. godine, upućen Sudu upravitelja, koji sadrži Cosbyjev stav o podobnim lokacijama za vježbalište regruta na Isle of Wight. Autor nas upozna je i s ostalim izvorima koji

nadopunjuju ovu temu, a svoje istraživanje autor proteže sve do 1820. godine, kada su Cosbyjev pregled i njegovi zaključci bili dokazani kao ispravni. Prije transkripcije samog izvješća, autor donosi Cosbyjev životopis i okolnosti u kojem je to izvješće nastalo. Samo izvješće transkribirano je na taj način da su označeni počeci novih stranica, i to izvorna paginacija (označena arapskim brojem) te arhivska (označena s brojem folija). Isto tako, autor je zadržao izvorno pisanje riječi, dok je kraćene riječi pisao u njihovom punom obliku, pri čemu je dodana slova stavljao u uglaste zagrade. Imena ljudi i mjesta dodatno su objašnjena u fusnotama.

Peti članak u ovom broju časopisa *Archives* jest *Povijest sirotinjskog zakona u Walesu: nedovoljno istražen, pun mogućnosti*, a autori su Steven King i John Stewart sa Oxford Brookes University. *Sirotinjski zakon* označava legislativu koja obuhvaća mjere koje je država poduzela radi olakšanja položaja siromašnih. Kao uvod, autori ukratko analiziraju najvažnija historiografska djela koja se bave tom tematikom, te analiziraju pet glavnih područja rasprava povjesničara važnih za ovaj članak: pitanje osjećaja onih koji su upravljali olakšicama siromašnih i šireg stava zajednica prema siromašnima; pitanje regionalnosti Starog i Novog sirotinjskog zakona (da li su Engleska i Wales imali jedan sustav sirotinjskog zakona ili ih je bilo nekoliko); pitanje koliko su sirotinjski zakoni odgovarali potrebama siromašnih; pitanje nemogućnosti siromašnih da utječu na sistem; pitanje razabiranja kontinuiteta i promjene djelovanja Novog sirotinjskog zakona. U ostatku članka autori raspravljaju o pojedinim pitanjima koje također treba uzeti u obzir pri istraživanju ove teme, poput odgovora na teze o nepostojanju *sirotinjskog zakona* za Wales, a druga je teza pitanje stupnja lokalne različitosti u provođenju *velškog sirotinjskog zakona*. Na kraju ovog *pregleda*, kako ga sami autori nazivaju, slijedi njihova ocjena o atraktivnosti i izazovu istraživanja *Sirotinjskog zakona u Walesu*.

Pretposljednji članak u ovom broju časopisa *Archives* bavi se dijelom povijesti Wellsa, gradića u engleskoj pokrajini Sommerset, povodom 800. godišnjice kraljevske isprave kojom je kralj Ivan I. (John the 1st) podijelio tom gradu status slobodnog kraljevskog grada 1201. godine. Autor je članka William Smith, a naslov članka glasi *Wells 1201-2001: osam stotina godina kraljevske isprave*. Članak je podijeljen u dva dijela. Prvi dio, pod naslovom *Povijesna pozadina*, obrađuje povijesnu ulogu kralja Ivana I. (među ostalim i opis njegovog pečata), osnutak i razvitak Wellsa do 16. stoljeća. Drugi dio članka posvećen je analizi same isprave i ima jednostavan naslov *Isprava*. Najprije, dakako, slijedi opis vanjskih značajki isprave, a nakon njih, opis unutarnjih značajki. Članak završava s transkripcijom i prijevodom isprave. Autor ne onačava koje su riječi u izvorniku pisane skraćeno, zadržava izvornu punktuaciju, a mjesto prelaska u novi red označava okomitom crtom i rednim brojem retka pisanog u superskriptu. U prijevodu, autor u uglatim zagradama precizira točni dan u godini pojedinog spomendana navedenog u ispravi (npr. Našašće Sv. Križa,

3. svibnja). Također valja napomenuti da je autor naveo postojeća izdanja u kojima je tekst isprave objavljen u izvorniku, odnosno ona izdanja u kojima je objavljen njezin prijevod.

Posljednji članak autora Williama Gibsona, sa Basingstoke College of Technology, nosi naslov *Prikazni članak – noviji radovi iz lokalne povijesti i arhiva 2000*, te donosi prikaze nekoliko djela iz historiografije te arhivskih izdanja.

Na kraju broja slijede, već spomenuti, prikazi dvadesetak djela, od kojih većina obrađuje razdoblje razvijenog i kasnog srednjeg vijeka u Ujedinjenom kraljevstvu.

Ladislav Dobrica

Archivaria (časopis Društva kanadskih arhivista), br. 51/proljeće 2001.

Središnja tema ovoga broja kanadskog časopisa *Archivaria* posvećena je postmodernim arhivima. Temom se bavi šest članaka, od čega su prva tri – autora Vernea Harrisa, Terryja Cooka i Heather MacNeal – nastala temeljem izlaganja s godišnje konferencije Društva kanadskih arhivista, održane u Winnipegu, Manitoba, lipnja 2001. godine.

Pored toga, ovaj broj sadrži jedan članak o klasifikacijskim sustavima u rubrici *Kontrapunkt*, o čemu ćemo nešto više reći kasnije, te članak Michaela Eamona, *Finding Enlightenment in the National Archives of Canada: The Commonplace Book of James Sholto Douglas (155-188)*, objavljen u rubrici *Study in Documents*. Od uobičajenih rubrika, ovoga puta zastupljeni su i prikazi knjiga, te kratka crtica o dobitnici godišnje nagrade *W. K. Lamb*, za najbolji arhivistički tekst objavljen u *Archivarii* 2000. godine. Nagradu je dobila Joan M. Schwartz za članak *"Records of Simple Truth and Precision": Photographs, Archives and Illusion of Control* (Zapisi jednostavne istine i preciznosti: Fotografija, arhivi i iluzija kontrole), objavljen u *Archivarii* 50/jesen 2000.

Opširnije se osvrćemo na temu broja – postmoderne arhive. Tim se izrazom veoma često koriste kanadski arhivisti tijekom 1990-ih, kako pokazuje velik broj referentnih naslova, navedenih u jednome od članaka, a na što sve pri tome misle, vidjet ćemo iz pregleda koji slijedi.

Prvi u nizu, esej Vernea Harrisa *On (Archival) Odyssey(s)* [Na (arhivskoj/im) odiseji/ama] (2-13), preispituje metaforu Odiseje, koja je bila motivom i naslovom godišnje konferencije kanadskih arhivista. On smatra da arhivisti bolje pristaje metafora arhivskih odiseja (u množini), ili još više, zbog otvorenosti promišljanja, meta-